

2017-03-10

Barn- och ungdomsnämnden

Dnr Bun: 2017/123

Utredning om stödtelefon

Förslag till beslut

Barn- och ungdomsförvaltningens förslag till Barn- och ungdomsnämnden

1. Barn- och ungdomsnämnden beslutar att godkänna utredningen

Ärendet i korthet

Mot bakgrund av den Barnhearing som hölls 2016 framkom från flera av barnen som medverkade att de upplevt kränkningar och mobbning i skolan och att de inte alltid vågat säga till en vuxen. Efter Barnhearingen kom ett förslag från nämndens ordförande om att inrätta en stödtelefon. Barn- och ungdomsförvaltningen i uppdrag att undersöka förutsättningarna att inrätta en stödtelefon för att underlätta för barn och elever att anmäla mobbning och kränkningar.

Genom utredningen har många synpunkter vägts in från elever, förvaltningsledning, Järfälla Barn- och elevhälsa och rektororer. Slutsatserna som presenteras i utredningen ska ses som en sammanvägning av dessa ställda lagkrav, fakta och befintliga förutsättningar. Förslaget har också tagits i facklig samverkan.

Barn- och ungdomsförvaltningen anser att det förebyggande och främjande arbetet som bedrivs i skolorna är det mest centrala för att komma tillrätta med kränkningar och trakasserier. Att bygga förtroendefulla relationer mellan personal och elever är en viktig del i kärnverksamheten. I skolans fall är barn- och elevhälsans arbete en del i detta arbete och därför centralt att deras uppdrag görs känt och tillgängligt för eleverna.

Barn- och ungdomsförvaltningen ser positivt på att öppna ytterligare en kanal till huvudmannen dit barn och elever kan ringa och rapportera händelser. Utifrån rådande ekonomiska och organisatoriska förutsättningar ges i utredningen förslaget att detta ska inorporeras i barn- och elevkonsulentens funktion under en prövoperiod om en termin, för att sedan utvärderas.

Handlingar

1. Barn- och ungdomsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2017-03-10
2. Utredning om stödtelefon, Bun 2017/123

Bakgrund

På den årliga Barnhearingen våren 2016 deltog barn och elever från förskoleklass till årskurs 9, från fem olika skolor. Barnen och eleverna berättade om otrygga miljöer, kränkningar och trakasserier som de upplevt. De gav uttryck för att detta skett bortom vuxenvärldens vetskap och att det ibland kunde vara svårt att prata med skolpersonalen om det man varit med om.

Mot bakgrund av det som framkom på Barnhearingen sammanställdes ett förslag från nämndens ordförande om att inrätta en stödtelefon. Barn- och ungdomsnämnden fattade beslut om att i enlighet med förslaget ge barn- och ungdomsförvaltningen i uppdrag att undersöka förutsättningarna att inrätta en stödtelefon för att underlätta för barn och elever att anmäla mobbning och kränkningar Detta främst med hänsyn till de barn och elever som av olika skäl inte vågar tala öga-mot-öga med personalen i skolan. I förslaget står också att man under stödtelefonen ”vill samla all den vuxenkompetens som krävs på samma ställe”. Det framgår också i förslaget att alla rapporterade händelser som inkommer genom telefonsamtal direkt ska överlämnas till skolan för utredning och åtgärder.

Analys

Barnombudsmannen

BO sammanställde år 2015 en rapport som heter ”Välkommen till verkligheten- Barn och unga om samhällets stöd vid kränkningar och trakasserier i skolan”. Den baserades på granskningar som genomfördes 2014 gällande hur de mänskliga rättigheterna respekteras för barn och unga som upplever kränkningar och trakasserier i skolan. BO intervjuade 89 barn och unga om deras erfarenheter av kränkningar i skolan och har också frågat skolhuvudmännen hur de följer upp anmälningar.

Rapporten visade att många barn inte vågade berätta om sina upplevelser för personal i skolan. Detta av olika skäl; flera skämdes, eller trodde att det var dem det var ”fel på”. En del trodde att de vuxna bara skulle bli oroliga, några att det inte skulle hjälpa, andra att det skulle göra saken värre och vissa kände inget förtroende för de vuxna i skolan eller ansåg att de inte hade någon att vända sig till i skolan.

I rapporten ger Barnombudsmannen ett antal förslag på hur huvudmän kan bidra till att underlätta för barn och elever som befinner sig i denna situation. Ett sätt är att tydliggöra och anpassa information till barn som rör deras rättigheter, andra förslag gäller barn- och elevhälsans arbete och ett förslag att om att varje kommun ska ha ett oberoende barnombud som kan ha en aktiv roll i att stödja elever som exempelvis upplever kränkningar i skolan.

Förebyggande och åtgärdande arbete i skolorna

Det bedrivs ett målmedvetet och aktivt arbete mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier i Järfällas skolor och förskolor. I verksamheternas likabehandlingsplaner ska rutiner finnas beskrivna för akuta händelser. Det ska framgå vart man som förälder eller elev kan vända sig om man vill förmedla att man upplever att det finns problem med kränkningar.

I Järfälla finns en utarbetad gemensam rutin för de kommunala verksamheterna gällande hur de ska rapportera kränkande behandling till huvudmannen.

För- och grundskolorna kartlägger och utvärderar kontinuerligt hur eleverna har det, exempelvis genom anonyma enkäter med frågor om socialt klimat. Personalen ska också bevaka och vara lyhörda inför elevernas sociala situation.

Röster om förslaget om stödtelefon

Genom utredningen framhålls det förebyggande arbetet mot kränkningar av både elever och personal. Eleverna tycker att det är viktigt att man i skolan hittar på saker tillsammans mellan klasser och årskurser och att det finns vuxna i skolan som kan finnas som stöd. Rektorer och förvaltningsledningen delar uppfattningen att personal utvecklar förtroendefulla relationer med eleverna.

Gällande förslaget tror inte de vidtalade eleverna att en stödtelefon skulle användas eftersom de tror att elever vill prata med någon som de känner. Det går ändå inte att utesluta att det kan finnas elever som tycker att förslaget om en stödtelefon är ett bra alternativ.

Rektorer anser att det är viktigt att eleverna vet vart de kan vända sig i skolan om de upplever att de har problem och tror inte att det skulle innebära någon större förändring för skolornas arbete mot kränkningar om en stödtelefon inrättades. De välkomnar ändå att huvudmannen kan öppna ytterligare en kanal för detta ändamål förutsatt att den information som presenteras direkt rapporteras vidare till skolan för hantering samt att förutsättningarna är tydliga för den som ringer.

Förvaltningsledningen ser utöver det viktiga arbete som bedrivs i skolorna av skolpersonal samt med stöd ifrån barn- och elevhälsan, positivt på att under en provperiod öppna en rapporteringskanal för elever till barn- och elevkonsulenten, för att sedan utvärdera detta. Detta ska inte ersätta befintligt arbetssätt i verksamheterna men utgöra en ytterligare till väg att rapportera, detta med hänsyn till de elever som inte vill eller vågar prata med de vuxna i skolan. Stöd kan erbjudas på skolan genom barn- och elevhälsans personal. Det är viktigt att barn- och elevhälsan kopplas in i ärendet när det överlämnas till skolan för hantering.

Genom Järfälla barn- och elevhälsa (JBE) finns den vuxenkompetens som nämns i ordförandeförslaget inom varje skolas elevhälsoteam redan nu. Där finns skolsköterska, skolkurator och skolpsykolog.

Biträdande enhetschef är positiv till förslaget att huvudmannen vill göra mer för de elever som inte vågar tala med skolpersonalen, men lyfter samtidigt vikten av att kartlägga hur det reella behovet ser ut bland barnen och eleverna i Järfälla, och efter det utvärdera vilka insatser som bäst kan möta behoven. På grund av ålder, språklig förmåga eller funktionsnedsättning kommer inte alla som omgärdas av skollagens skydd mot kränkningar, ha möjlighet att nyttja en stödtelefon.

I det fall en stödtelefon inrättas menar biträdande enhetschef att det är av yttersta vikt att en rapporterad händelse via stödtelefonen kommer elevhälsans personal till kännedom för det åtgärdande arbetet.

Förutsättningar för stödtelefon

Genom barn- och elevkonsulenten kan en kanal för rapportering av händelser öppnas upp. Inom ramen för barn- och elevkonsulentens funktion finns möjlighet att under en provperiod inkorporera uppdraget att via sin befintliga telefonlinje ta emot samtal från barn och elever som vill rapportera händelser för att sedan dokumentera detta och vidarebefordra informationen till berörd verksamhetschef respektive rektor. Barn- och elevkonsulenten kan också vägleda eleverna i detta samtal.

Efter att informationen från en elev rapporterats vidare till skolan, bör hanteringen följa skolans egna rutiner. Enligt utredningens slutsatser bör barn- och elevhälsans personal alltid kopplas in för att erbjuda stöd till elever i samband med kränkingsärenden.

Överväganden

För att kartlägga det reella behovet bör åtgärden med en stödtelefon prövas under en period om en termin för att sedan utvärderas.

Den vuxenkompetens som efterfrågas bedöms redan finnas i verksamheterna genom skolpersonal och representanter för Järfälla barn- och elevhälsa. Barn- och elevhälsans personal bör alltid kopplas in i kränkingsärenden och erbjuda stöd till eleven.

Verksamhetscheferna och barn- och elevkonsulenten bör som representanter för huvudmannen följa upp elevens situation för att klarlägga om eleven upplever en förbättring och om eleven känner förtroende för någon i skolans personal så att arbetet med rätt stöd kan fortsätta inom verksamheten.

Barnkonsekvensanalys

Stödtelefonen kan underlätta för barn och elever att rapportera kränkande behandling samt bidra till att barn och elever får ökad kunskap om sina rättigheter.

Ekonomiska konsekvenser

Inga medel är avsatta för förslaget i årets budget. Kostnader för marknadsföring kan tillkomma. Beroende på i vilken omfattning stödtelefonen kommer att nyttjas, kan det bli aktuellt att äska medel för ökade resurser.

Slutsatser

Barn- och ungdomsförvaltningen ser positivt på att under en provperiod öppna upp ytterligare en kanal för elever att rapportera kränkningar. Enligt utredningen kan rapporteringen ske via barn- och elevkonsulenten som förmedlar informationen vidare till berörd verksamhet som då tar över för utredning och åtgärder. Stöd bör erbjudas genom barn- och elevhälsans personal. Provperioden bör vara en termin. Efter provperioden bör insatsen med stödtelefon utvärderas.

Barn- och ungdomsförvaltningen föreslår att Barn- och ungdomsnämnden godkänner utredningen.

Minna Avrin
Barn- och ungdomsdirektör

Tove Briell
Barn- och elevkonsulent

Expedieras
Kommunala för- och grundskolor